

Programmavoorstel

Naam docent en korte biografie (max. 50 woorden)

Drs. Philippe van Heusden is theoloog/judaïcus, uitgever en tekstschrijver, medeauteur van o.a. *Christelijke Encyclopedie* en *NBV Studiebijbel*. Hij doceert Westerse religies aan de Academie voor Geesteswetenschappen.

Indien er sprake is van gastdocenten:

Namen en korte biografie per persoon (max. 50 woorden)

Drs. Sasja Martel studeerde Joodse Studies in Amsterdam en Jeruzalem en publiceerde het boek *Sterk als de Dood, sterven en rouw in joods perspectief* (2004). Zij is initiatiefneemster en directeur van het Joods Hospice Immanuel in Amsterdam. In binnen- en buitenland geeft ze lezingen over haar boek en over het belang van identiteitsgebonden zorg.

Saïda Aoulad Baktit is islamitisch geestelijk verzorgster aan het Radboudumc te Nijmegen, zij volgde diverse opleidingen aan de Academie voor Geesteswetenschappen, waar ze ook gastdocent is. Samen met Nelleke Dinnissen maakte ze de film *Ik heb een dokter in Marokko* (2014). In 2020 verscheen haar levensverhaal: *Saïda: van schoonmaakster tot islamitisch geestelijk verzorger*.

Prof. dr. Paul van der Velde is hoogleraar Aziatische Religies aan de Radboud Universiteit Nijmegen. De laatste jaren richt zijn onderzoek zich op de transformaties die het boeddhisme doormaakt nu het van Azië naar het Westen is gekomen. Paul van der Velde begeleidt studiereizen naar Azië en publiceert geregeld over Aziatische religies. In 2021 verscheen: *In de huid van de Boeddha*. Hij doceert Oosterse religies aan de Academie voor Geesteswetenschappen.

Bijeenkomsten

(ovb) 10, 17, 24, 31 maart en 7 april (donderdag) – fysieke bijeenkomsten

(werk)titel Capita Selecta

Wereldreligies en hun omgang met ziekte, lijden en dood

Sluit aan op de volgende opleiding(en):

Verlies, rouw- en stervensbegeleiding / Zingeving en spiritualiteit/ Geestelijke begeleiding

Doelgroep – Voor wie zou deze Capita Selecta interessant zijn of meerwaarde hebben? *

Voor professionals en vrijwilligers in hospices en de zorg in bredere zin. Daarnaast is deze cursus geschikt voor iedereen met een interesse in het onderwerp vanuit de behoefte aan persoonlijke verdieping.

Opzet van de cursus – Wat worden de grote lijnen/onderwerpen/thema's van de vier bijeenkomsten? Wat kunnen deelnemers verwachten? **

Bijeenkomst 1: Sasja Martel – Jodendom

In de Joodse traditie zijn uitgesproken ideeën over leven en dood. Deze hangen nauw samen met het Gods- en mensbeeld. Het leven staat centraal, ook al hoort de dood bij het leven. Rituelen rond sterven en rouw worden hierdoor bepaald, en zijn ook vooral gericht op de relatie tussen het individu en de gemeenschap. Je maakt kennis met de Joodse schat aan opvattingen, rituelen en regels rondom sterven en rouw, die helpen de emoties in de laatste levensfase en de rouw na verlies vorm te geven.

Bijeenkomst 2: Philippe van Heusden – Christendom

Officieel is de hemel voor christenen nog steeds niet open. Pas bij het einde der tijden is er sprake van opstanding van de doden. Toch is in de eerste eeuwen van het christendom reeds de gedachte ontstaan dat de hemel in principe voor iedereen al open is... Je maakt kennis met de uiteenlopende en ook verschuivende opvattingen en gebruiken rondom lijden en dood van katholieken, oosters-orthodoxen, (vrijzinnige) protestanten en Jehova-getuigen. Zo is bijvoorbeeld de katholieke ziekenzalving in recente tijd verschoven van laatste sacrament naar teken van bemoediging in dit leven.

Bijeenkomst 3: Saïda Aoulad Baktit – Islam

Wanneer en hoe breng je de patiënt het slechte nieuws dat verdere medische behandeling zinloos is en de laatste fase is aangebroken? Voor een moslim bepaalt Allah het tijdstip van je dood, niet de dokter. Het druist dan ook tegen het geloof en de cultuur van de moslim in om tegen een patiënt te zeggen dat hij bijvoorbeeld nog twee maanden te leven heeft. Daarmee ontnem je de hoop dat hij blijft leven. Aan de hand van de film *Ik heb een dokter in Marokko* worden diverse aspecten rond ziekte, sterven en dood in de islam behandeld, ook in vergelijking met de westerse cultuur.

Bijeenkomst 4: Paul van der Velde – Hindoeïsme/Boeddhisme

Westerlingen hebben vaak een heel romantisch beeld van het hindoeïsme/boeddhisme. Zo zou het boeddhisme gaan om geluk in het hier en nu, a-dogmatisch zijn, vredelievend en geweldloos, man en vrouw gelijk behandelen. Dat is allemaal niet waar. Veel Aziaten leven in een enorme angst voor wat er na de dood te gebeuren staat. Je maakt kennis met het principe dat het niet draait om het leven in het hier en nu, maar om via rituelen een beter volgend leven te krijgen.

Bijeenkomst 5: Philippe van Heusden - Reflectieles

Tijdens deze bijeenkomst wisselen we met elkaar uit wat ons heeft geraakt in de

voorgaande bijeenkomsten en wat we als 'eye-opener' en inspiratie meenemen voor de persoonlijke visie en/of beroepspraktijk. Ook inventariseren we markante verschillen en overeenkomsten tussen de wereldreligies en krijgen zo gevoel voor de veelkleurigheid in en tussen de religies.

Competenties/vaardigheden – Welke competentiegebieden worden behandeld tijdens de Capita Selecta? M.a.w.: wat kennen/kunnen deelnemers na het volgen van deze cursus?

***

De volgende competentiegebieden komen aan bod tijdens deze cursus: Vakinhoudelijk handelen, Communicatie, Samenwerking en Kennis en wetenschap.

Experts laten je kennismaken met de uiteenlopende manieren waarop in het jodendom, het christendom, de islam en het hindoeïsme/boeddhisme met ziekte, lijden, sterven en dood wordt omgegaan. Iedere expert doet dat vanuit een eigen (identiteitsgebonden) invalshoek, de een meer praktisch, de ander meer conceptueel. Je zult verschillen ontdekken tussen de wereldreligies maar ook onvermoede overeenkomsten. Je zult zicht krijgen op de verschuivingen die zich in de religies hebben voorgedaan en die zich nog steeds voordoen. Zo biedt deze cursus brandstof voor het eigen denken, beleven en handelen rondom leven en lijden én omtrent de laatste gang waar niemand aan ontkomt, zowel op persoonlijk vlak als in de beroepspraktijk.